

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن:۵۴۰ ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر:۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها:۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

شترت

پنجشنبه ۵ تیر ۱۴۰۴ • ۳۰ ذی‌الحجه ۱۴۴۶ • ۲۶ ژوئن ۲۰۲۵ • سال بیست‌ویکم • شماره ۵۱۴۲ • صفحه ۴۵۰

اذان ظهرتهران ۱۲:۰۷ • اذان مغرب ۱۹:۴۵ • اذان صبح فردا ۳:۰۴ • طلوع آفتاب ۴:۵۰

هنرخوانی

هنرمندان داغ دیده‌اند

طی روزهای گذشته، هنرمندان در کنار مردم بودند. همچنین بخشی از هنرمندان آسیب دیدند یا خانه‌شان بر اثر شدت انفجار موشک‌های رژیم صهیونیستی آسیب دید یا عزیزی از دست دادند. البته هنوز به طور دقیق مشخص نیست میزان این مصیبت‌ها چه اندازه بوده است.

برخی از هنرمندان، نزدیکان خود اعم از مادر، پدر، برادر و فرزند خود را از دست دادند و آسیب جدی دیده‌اند. جامعه هنری در این مدت نشان دادند که جدا از جامعه ایران نیست و آسیبی که به روح ملی وارد شده آنها را هم در بر گرفته و تعداد زیادی از عزیزان خود را از دست داده‌اند. شریک غمشان هستیم و آرزو داریم که سازمان‌ها و وزارتخانه‌های ذی‌ربط برای بهبود شرایط یا تسلی خاطر این عزیزان اقدام کنند. هر چند صبح دیروز وزیر فرهنگ در متنی به تشکر و تقدیر از اهالی فرهنگ و هنر که در این مدت جانانه در کنار مردم و ایران بودند، پرداخت. این نامه نکته مهمی را هم یادآوری کرد که چقدر اهالی فرهنگ شیفته ایران هستند.

محسن تابانده و شهادت برادرزاده

مراسم تشییع پیکر پاک شهدای حملات جانیکارانه به کشورمان صبح دیروز در بهشت زهرای تهران برگزار شد. در میان این شهدا، علیرضا تابانده، سرباز وظیفه و برادرزاده محسن تابانده، هنرمند سرشناس سینما و تلویزیون، نیز حضور داشت که در پی حملات تجاوزکارانه به شهادت رسید. محسن تابانده با چهره‌ای اندوهگین و چشمانی اشک‌بار در کنار شهدای بهشت زهرا(س) حاضر شد و در یکی از تلخ‌ترین لحظات زندگی‌اش، آخرین وداع را با پیکر بی‌جان برادرزاده‌اش انجام داد. جامعه صنفی تهیه‌کنندگان سینمای ایران در پیامی این شهادت را تسلیت گفتند.

در بخشی از متن این تسلیت آمده است: «ضمن اعلام همدردی عمیق با خانواده داغدار تابانده، برای آن شهید وطن علو درجات و برای بازماندگان محترم صبر و سلامتی آرزو دارد. بی‌تردید، خون پاک فرزندان عزیز این سرزمین، برگی زرین بر افتخار و پایداری ملت ایران در مقابل تجاوز و ظلم خواهد افروزد و یاد و نام آنان برای همیشه در حافظه تاریخ باقی خواهد ماند.»

نابودی خانه کیوان ساکت

در یکی از موشک‌باران‌های رژیم صهیونی، منزل کیوان ساکت، نوازنده و موسیقی‌دان برجسته دچار آسیب شد. فیلمی از خانه او پخش شد که در آن شیشه‌ها بر زمین ریخته و در کمد‌ها کنده شده و بخش‌هایی از دیوار خانه ریخته شده بود. او که در زمان آسیب‌دیدن خانه در منزل نبود، پس از مراجعه با این نابودی گسترده روبه‌رو شد. او در همین ویدئو بارها تاکید می‌کند جانم و مالم از آن ایران است. او می‌گوید: «من برای صلح و دوستی و عشق همیشه تلاش کردم». کیوان ساکت می‌گوید: «جنگ زشت‌ترین چیزی است که به انسان تحمیل می‌شود. دفاع ناگزیر است».

او سپس فهرستی طولانی از اهالی فرهنگ و هنر را از احسان نراقی تا حسن ناهید، از بزرگان شعر ادب و هنری که به این خانه آمده بودند، نام می‌برد. او می‌گوید این افراد فریخته به اینجا آمدند و در اینجا ساعات زیادی را سپری کردند. او می‌گوید: «دروود و مهر بر ایران بزرگ، جانم و همه زندگی‌ام فدای ایران».

ارکستر ملی در میدان

اعلام شده است که ۷۰ نوازنده ارکستر ملی در میدان آزادی به صورت رایگان خواهند نواخت. این کنسرت رایگان و مردمی است و چهار قطعه برای نواختن انتخاب شده که این قطعه‌ها عبارت‌اند از فردای وطن با تنظیم استاد روحانی، پاوانه از گابریل فوره، پولکا یوهان اشتراوس. در آخر نیز قرار است نوای روح‌بخش ای ایران ای مرز پرگهر از استاد خالقی در میدان آزادی طنین‌انداز شود.

وقتی با افسوس از شمار جان‌های ازدست‌رفته در جنگ اخیر سخن گفتم، دوستی از من پرسید: چگونه می‌شد جلوی مرگ و میر انسان‌ها در جنگ را گرفت؟ پاسخ دادم: «با احترام از رخداد جنگ». برخلاف تصور عمومی که عامل بازدارنده جنگ را صرفا در سیاست‌گذاری‌های کلان یا قدرت‌های نظامی جست‌وجو می‌کند، جامعه‌شناسی سیاسی و مطالعات صلح نشان می‌دهند که توده‌های منسجم و دارای سرمایه اجتماعی بالا می‌توانند نقشی محوری در جلوگیری از وقوع جنگ ایفا کنند.

انسجام اجتماعی (Social Cohesion) به معنای پیوستگی، اعتماد، همبستگی و مشارکت در میان اعضای یک جامعه است. امیل دورکیم، جامعه‌شناس برجسته فرانسوی، این انسجام را پیش‌شرط نظم اجتماعی و مانع بروز خشونت درونی می‌دانست (Durkheim, ۱۹۸۴). انسجام اجتماعی نه‌تنها مانع فروپاشی جامعه از درون می‌شود، بلکه از آن در برابر تهدیدهای بیرونی نیز محافظت می‌کند.

چرا از یوهان گالتونگ نروژی، طراح نظریه صلح مثبت، نیاموزیم که بر این باور بود که جوامعی با ساختارهای اجتماعی عادلانه و سطح بالای همبستگی درونی، تعارض‌ها را پیش از آنکه به خشونت تبدیل شوند مهار می‌کنند (Galtung, ۱۹۶۹). او صلح مثبت را مشتمل بر ایجاد روابط سالم، نظام‌های اجتماعی عادلانه و حل‌وفصل مناقشات می‌دانست.

مگر نمی‌توان به زمانی اندیشید که انسان‌ها اعمال خشونت را -که جنگ یکی از بارزترین اشکال آن است- مبنای حل‌وفصل اختلاف‌نظرهای خود ندانند؟ مگر نه اینکه ابزارهای گفت‌وگوی مدنی، نهادهای حل اختلاف و فرهنگ تحمل تفاوت می‌توانند جایگزین گلوله، بمب و آتش شوند؟

در کشورهایی که مردم احساس تعلق به سرنوشت جمعی دارند، کمتر ممکن است نیروهای افراطی یا دولت‌های مداخله‌گر

پیمایش‌های سرمایه اجتماعی کشور در دهه‌های اخیر، نشانگر کاهش مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی به‌ویژه اعتماد اجتماعی و شکاف بین دولت-ملت بوده است؛ اما در تجاوز رژیم صهیونی به کشور عزیزمان دیدیم‌که حول وطن عزیزمان ایران انسجام و همبستگی اجتماعی بی‌بدیلی شکل گرفت.

مردم عزیز کشورمان نشان دادند با وجود بی‌مهری‌ها، تفاوت در باورها و نگرش‌ها، حتی انتقادات جدی به برخی فرایندهای حکمرانی، اجازه هیچ‌گونه تجاوزی را به این خاک به احدى نمی‌دهند و بر سر یکپارچگی این کشور، نانوشته هم‌پیمان هستند. حالا نوبت آن است که نظام حکمرانی، با بازگشت به مردم از طریق اصلاح فرایندهای حکمرانی و رویه‌های ناصحیح، بر بازیابی اعتماد مردم تلاش کند.

حضور تمام جریانات سیاسی و مدنی با وجود تفاوت‌های رویکردی آنها در بحران اخیر، واقعیتی بود که ضروری است نظام حکمرانی فراموش نکند و با اقداماتی که نشانگر وفای ملی است، نه‌تنها انسجام و

رستم با یادی غم‌آلود از مرگ اسفندیار، نامه‌ای برای گشتاسب نوشت و از آموزش‌های بهمن و آرامش و آسایشی که از آن برخوردار است، سخن گفت. در آغاز نامه، خداوندگاری را آفرین گفت که مردمان را از کین‌دوزی پرهیز می‌دهد و افزود: «یزدان گواه من است و پشتون نیک‌تر می‌داند که من تا چه اندازه از اسفندیار خواستم که دست از کینه بشوید و به سرای من آید و من بر آن بودم که کشور و گنج خویش را به او بسپارم و هر فروتنی را پذیرا شدم، دریا که هرگز بر من چهره نکشود و با همه مهری که به او داشتم، دلم را پر از درد گرداند و به‌راستی گردش آسمان بدین گونه بود و کسی را نتوان روبرویی با گردش آسمان نیست. اکنون فرزند آن جهانجوی فرخ‌نژاد و اورمزد را در کنار خود هنرهای شاهانه آموختم و با اندرز، اندیشه او را بالنده و پرپار گردانیدم. امید آن دارم شهریار ایران همه آنچه رخ داه است، ببخشاید و پوزش مرا بپذیرد که همه آنچه دارم، از جان خویش تا دارایی‌ام از آن آوست».

چون آن نامه به درگاه گشتاسب رسید، همگان از آنچه رستم نوشته بود، آگاه شدند و پشتون نزد گشتاسب آمده، گواهی داد که آنچه رستم می‌گوید، همان است که می‌گوید و یادآور شد چه بسیار رستم، اسفندیار را پند داد و نزد او زاری کرد و به خواهش از او خواست از این کین‌ورزی دست بشوید، افسوس که آسمان را بر آن بود که اسفندیار در زابلستان جان بسپارد.

با آن نامه شاه آرام گرفت و زمینه دیدار رستم از گشتاسب فراهم آمد و رستم از پیام آشتی جوانه گشتاسب دل‌خوش گردید. گشتاسب در پاسخ

در آستانه فرارسیدن ماه محرم و ایام سوگواری سرور و سالار شهیدان حضرت امام حسین(ع)، نکایا و هیئت‌های مذهبی به‌منظور هرچه باشکوه‌تر برگزارکردن مراسم عزاداری به سیاهی‌فروشان سطح شهر تهران مراجعه و اقدام به خرید بیرق و اقلام مورد نیاز می‌کنند. عکس:زهررا فرسات.آنا

شیرین احمدیا

دانشیار جامعه‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی

بتوانند با تحریک احساسات قومیتی، مذهبی یا طبقاتی، بذر جنگ داخلی یا تنش خارجی را بکارند. رابرت پاتنام، در مطالعات خود نشان داد که سرمایه اجتماعی -یعنی شبکه‌های اعتماد، مشارکت مدنی و انسجام گروهی- نقشی اساسی در کارکرد دموکراسی ایفا می‌کند و مانع از سقوط جامعه به ورطه افراط‌گرایی می‌شود (Putnam, ۱۹۹۳). همین سرمایه اجتماعی است که در شرایط بحرانی مانند جنگ، جامعه را قادر می‌سازد با تکیه بر عقلانیت جمعی تصمیم بگیرد و تحت تأثیر تبلیغات یا سیاست‌های جنگ‌طلبانه قرار نگیرد.

در جوامعی با انسجام اجتماعی بالا، مردم از آگاهی سیاسی و مشارکت مدنی فعالی برخوردارند. این مشارکت موجب می‌شود در برابر تصمیم‌های خطرناک همچون ورود به جنگ یا دامن‌زدن به تنش بین‌المللی، مقاومت نشان دهند. تجربه جنگ ویتنام در آمریکا نشان داد که چگونه اعتراض‌های عمومی گسترده می‌تواند روند سیاست‌گذاری نظامی را تغییر دهد (Schuman and Rieger, ۱۹۹۲). توده‌های منسجم، سیاست‌گذاران را پاسخ‌گو می‌کنند و اجازه نمی‌دهند تصمیماتی که پشت درهای بسته گرفته می‌شوند، سرنوشت یک ملت را به جنگ گره بزنند.

انسجام اجتماعی، سرمایه‌ای نامرئی اما حیاتی برای جوامع در

نکته خوانی

درس‌هایی از جنگ ۱۲ روزه برای بازیابی اجتماعی کشور

زینب نصیری

مددکار اجتماعی

همبستگی اجتماعی را تقویت کند، بلکه برای بحران‌های آینده آماده‌تر شود. فراموش نکنیم هیچ‌کدامان به پایبندی رژیم صهیونی بر عهد خود باور نداریم، بنابراین ضروری است ضمن بازیابی نظامی، بازیابی اجتماعی در اولویت قرار گیرد. تقویت جامعه مدنی و سازوکارهای مشارکت‌پذیری، ضرورتی است که تمام سازمان‌های دولتی باید بر آن تاکید کنند. تجارب بحران اخیر

شاهنامه‌خوانی

روزهای پسا اسفندیار (۲)

مهدی افشار

شاهنامه‌پژوه

نامه رستم نوشت که هرآنچه رخ داده، از بی‌مهری چرخ بلند بوده است و هراکه که چرخ بلند آرزویی کند، همانی می‌شود که خواسته است و با پرهیز نمی‌توان آن خواسته را به ایستایی کشاند و پشتون با پدر سخن گفت که خردمندان گذشته را رها می‌کنند و دیگر گرد گذشته نمی‌گردند و گشتاسب در نامه خود نوشت: «تو نزد من همانی هستی که بوده‌ای که برتر و گرامی‌تر نیز گشته‌ای و همچنان بر هند و قنوج مهرت و وسروری خواهی کرد و بیش از این هرچه می‌خواهی، بخواه که دریغ نخواهد بود». فرستاده رستم با دریافت پاسخ گشتاسب، همان‌گونه که رستم فرمان داده بود، با شتاب بازگشت و بدین‌گونه روزگاری چند بگذشت و بهمن جوانی بلندبالا، خردمند و با دانش گردید که شهرپاری برازنده وی بود. جاماسب که توان پیشگویی داشت، دانست بهمن جانشین نیای خود خواهد شد و گشتاسب را گفت، اکنون دیگر باید بهمن را گرامی دارد که دانش پدر را فرزندانۀ دریافت داشته، جایگاه خود را یافته و برخوردار از

ادبخوانی

ایران، شب از تو دور است

روزبه خسروخاور

ایران، تو را چگونه بنویسم وقتی حتی واژه‌ها پیش پایانت از شرم خم می‌شوند؟ تو کوهی هستی در خواب ابرها، خاکی که نبضش با شعر می‌تپد، و نامت، چیزی میان زمزمه نیایش و فریاد فراموش‌نشدنی است. تو کهن‌خواب یک قوم بیدار بودی، پیش از آنکه کلمه‌ای به دنیا بیاید. از استخوان اساطیر ساخته شدی و هر بار که زخمی‌ات کردند، نه آه کشیدی، نه خون چکاندی — رؤیا کاشتی، تو نگاهی هستی میان دو چشم سربازی که شب، تنها با لب‌خوانی نامت را زمزمه می‌کند — و عظمتت را در سکوت شب به نظاره می‌نشیند. تو دستی هستی بر شانه تاریخ، بی‌آنکه بخواهد چیزی را به عقب برگرداند، و بایی که راه را تا انتهای شب می‌رود، تنها برای آنکه تاریکی را از تو بیرون کند.

تو با واژه متولد نشدی؛ تو، خود واژه‌ای. همان واژه‌ای که آتش را رام کرد و شب را از مرزهایت پس راند. ایران، شب از تو دور است، چون در رگ‌هایت قنوس می‌جوشد. ما، فرزندان رؤیای تویم — از رقص قات تا اندوه هزاره‌ها. سربازان بی‌نیاز از یونیفورم، سده‌ه‌کنان بر کرده زمین، از ریشه‌هایت آواز می‌روید، و از استخوان‌هایت درخت. ما با تو رو به آفتاب قد می‌کشیم، حتی وقتی دیوارها بلندتر از رؤیاهايمان باشند. تو هنوز از لحظه‌ای، که پیش از سپیده، کسی آرام می‌گوید: «ما هستیم، چون تو هستی.» و شب، مثل مهمانی ناخوانده، از پنجره خانه‌ات رد می‌شود بی‌آنکه جایی در تو بیابد. تو صبحی هستی که همیشه حضور دارد.

نامت را نمی‌شود نوشت. نامت را باید در خاک راه رفت، در چشم مادری بوسید، در صدای دختری در تبعید گریست، در میدان آزادی فریاد زد و در تنهایی یک شاعر — با جنجره‌ای خاموش — شنید. تو شب نداری، چراکه تاریک‌ترین کابوس جهان هم در تو نامت را پیدا نمی‌شود. و ما؟ ما حافظان این رؤیا مانده‌ایم. با جان، با خاک، با شرافت. ایران، شب از تو دور است، و اگر شب بیاید، ما خورشید را از استخوان‌هامان برمی‌خیزانیم. ۲۵ خرداد ۱۴۰۴

خبر

۶۸ هزار تماشاگر

راند فریزر زاده، رئیس سازمان سینمایی که در این چند روز به بازدید از سینماهای مختلف سطح شهر تهران رفته است، با مثبت ارزیابی‌کردن حضور مردم در سالن‌های سینما گفت: براساس آماری که اعلام کرده‌اند خوشبینانه در فعالیت مجدد سینماها رفته‌رفته به‌تعداد مخاطبان افزوده شده و در بیشتر سال‌ها تعداد قابل قبولی به تماشای آثار پرده نشسته بودند. او با بیان اینکه آمار مخاطبان سینما به بیش از چهار برابر روزهای قبل رسیده است، ادامه داد: «روز سه‌شنبه در سراسر کشور بیش از ۶۸ هزار نفر، مخاطب فیلم‌ها بوده‌اند که بیشترین سهم به استان خراسان رضوی و بعد تهران اختصاص داشته است». رئیس سازمان سینمایی بار دیگر از سینماداران و صاحبان آثار در حال اکران برای همراهی با مردم در نیم‌هاکردن بلیت سینماها قدردانی کرد.